

ECONOMIC SECURITY OF THE STATE AND ECONOMIC ENTITIES

УДК 330.3:658
JEL M21

DOI: 10.26906/EiR.2025.3(98).3920

АКТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Дейнега Інна Олександрівна*, доктор економічних наук,
професор кафедри маркетингу і логістики
Національний університет «Львівська політехніка»
Пиртко Михайло Сергійович**, доктор філософії
АТ «ЗНВКІФ «ХАРПІКЕЙН»»

*ORCID 0000-0001-5006-190X

**ORCID 0009-0001-8827-5601

© Дейнега І.О., 2025

© Пиртко М. С., 2025

Стаття отримана: 12.08.2025

Стаття прийнята: 19.09.2025

Стаття опублікована: 03.10.2025

Вступ. Сучасні підприємства функціонують у середовищі, що пронизане інтенсивними та різновекторними потоками інформації. Такий стан речей із однієї сторони дозволяє підприємствам отримувати максимально повну інформацію для обґрунтування власних управлінських рішень, з іншої – вимагає проведення постійного моніторингу зовнішнього середовища та трансформування таких рішень відповідно до виявлених змін. Окрім того, відкритість бізнес-середовища обумовлює виникнення чисельних ризиків реалізації стабільної діяльності підприємства, провокуючи непередбачувані загрози його діяльності. За цих умов важливим є вивчення поняття інформаційна безпека та ідентифікування її ролі у забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Розробка наукових перших положень щодо інформації пов'язана з такими іменами як Л. Бріллюен, Р. Гартлі, В. Ешбі, Г. Найквіст, К. Шеннон, що виступили родоначальниками наукової галузі теорія інформації. Відповідно технічний підхід до вивчення інформації був початковим, лишається він пріоритетним і в сучасних дослідженнях. Вивченню інформації як складової технічної системи присвячені праці О. Архипова, Є. Архипової [1], І. Фрулінгера [2], Дж. Голдсворта, М. Косінські [3].

Результати дослідження інформації як об'єкта правового захисту представлені у працях М. Шевчука [4], А. Нашинець-Наумова [5], В. Петрика, М. Галамби [6].

Серед вітчизняних дослідників інформаційних проблем в економіці варто відзначити Л. Мельника [7], який розглядав базові дефініції, пов'язані із побудовою інформаційної економіки; В. Гнатенка [8], котрий вивчав інформаційну безпеку з точки зору забезпечення стабільного розвитку держави; О. Захарова [9], що досліджував інформаційну складову як підсистему економічної безпеки підприємства; О. Дейнегу [10], Є. Крикавського, котрі вивчали роль і значення інформації у логістичних системах, а також О. Дейнегу [11], С. М. Ілляшенка [12], Є. Крикавського [13] О. Черненка [14], у працях яких розкривається природа та специфіка збору та використання маркетингової інформації підприємства.

Не зважаючи на різноплановість та ґрунтовність проведених досліджень, лишаються малодослідженими питання, пов'язані із вивченням ролі інформаційної безпеки у забезпеченні економічної безпеки підприємств в умовах діджиталізації та глобалізації їхніх бізнес-процесів.

Метою дослідження є ідентифікування суті поняття «інформаційна безпека», складових, що визначають функціонал цього поняття у діяльності сучасного підприємства, а також встановлення місця інформаційної безпеки у системі його економічної безпеки.

Основний матеріал і результати. Поняття «інформація» застосовувалось ще з часів Платона і Аристотеля та на початку асоціювалось із формою знань і відображення ідей у свідомості людини. У класичній інтерпретації латинське слово “*informatiō*” означало «надання форми» або «пояснення». У науковий обіг це поняття ввів К. Шеннон у 1948 році, котрий спочатку формалізував ентропію як міру невизначеності, а вже на її основі визначив інформацію як засіб зменшення невизначеності. Саме після К. Шеннона інформація отримала статус кількісної наукової категорії [15]. У цьому ж році Н. Вінер запропонував розглядати інформацію не лише як технічний сигнал, а як фундаментальний фактор організації у природі, суспільстві та техніці. За кілька років у 1956 р. Л. Бріллюен ввів поняття «негентропії» як міри інформації, а В. Ешбі проаналізував інформацію як елемент управління і саморегуляції систем у рамках кібернетики. В економічний обіг це поняття попало дещо пізніше, у 1962 році завдяки Ф. Махлупу, котрий у своїй праці “*The Production and Distribution of Knowledge in the United States*” уперше системно розглянув інформацію та знання як економічний ресурс. Він показав, що значна частка ВВП США формується у так званій «індустрії знань» (*knowledge industry*) та виокремив у ній п'ять секторів: освіту, науково-дослідні та конструкторські роботи, засоби масової комунікації, інформаційні технології та інформаційні послуги [16]. Саме його роботи вважаються початком «інформаційної економіки». У подальшому науковці, що досліджували окремі сектори економіки та функціонал певних складових системи управління підприємством, почергово ідентифіковували роль інформації у забезпеченні ефективності управлінських рішень на підприємствах різних масштабів та видів економічної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця визначень поняття «інформація» в економіці

Автор, -и	Суть поняття	Базовий підхід
1	2	3
Економіка підприємства		
Д. Горовий, П. Поясник [17]	термін можна розглядати із трьох позицій: антропоцентричної (інформацію ототожнюють із відомостями та фактами, які теоретично можуть бути перетворені в знання), техноцентричної (інформація це дані) та недетермінованої (полягає у відмові від визначення інформації на тій підставі, що воно є фундаментальним, як, наприклад, матерія та енергія);	філософсько-методологічний (розглядається насамперед бачення сутності інформації, а не її прикладне значення).
О. Дейнега [11, с. 15]	відомості про зовнішнє оточення (середовище розвитку) підприємства, його внутрішній стан і процеси, які в ньому відбуваються, тобто інформація, що використовується на підприємстві для прийняття управлінських рішень, містить відомості, які циркулюють в структурі управління такого підприємства або надходять до неї із середовища;	управлінський (як функціональна складова управлінського процесу, без якої не можливе прийняття рішень).
Маркетинг		
С. Ілляшенко, М. Баскакова [12, с. 17]	сукупність даних і знань про ситуацію на ринку, існуючі тенденції і можливі напрямки її розвитку, місце аналізованого підприємства на ринку та можливості його розвитку;	аналітичний (як база для аналізу ринку і стратегічного планування).
Є. Крикавський, О. Дейнега, І. Дейнега та ін. [13, с. 17]	відомості про середовище функціонування підприємства, на основі яких планується його маркетингова діяльність.	управлінський (як інструмент в управлінні маркетингом, котрий дозволяє знизити невизначеність управлінських рішень).
О. Черненко [14, с. 371]	сукупність знань, відомостей та повідомлень про зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємства, які збираються, генеруються та передаються керівникам для прийняття маркетингових управлінських рішень, а також формуються та розповсюджуються для реалізації маркетингових цілей підприємства;	маркетингово-інформаційний (як стратегічний ресурс маркетингової діяльності підприємства).

Продовження таблиці 1

1	2	3
Логістика		
І. Ніколаєв [18, с. 6]	сукупність фактів, явищ, подій, що збирається цілеспрямовано і становить інтерес, і які підлягають реєстрації й обробці для забезпечення процесу управління логістичною системою підприємства.	системний (як частина загальної системи потоків підприємства)
Фінанси		
Ю. Верланов [19, с. 29]	призначена для того, щоб задовольнити потреби тих, хто має відношення до коштів і розрахунків: менеджерів, інвесторів, кредиторів, державних установ тощо.	регламентований (призначена для задоволення інформаційних потреб тих, хто її потребує).

Джерело: власне узагальнення

Таким чином, вітчизняні науковці роблять акцент на практичному вимірі інформації, як: ресурсу управління підприємством, стратегічної основи інноваційної економіки, фактора маркетингу і конкурентоспроможності, ресурсного елементу розвитку підприємств.

Підкреслюючи значення інформації, колектив авторів [20, с. 20] справедливо зазначає, що в основі економічного управління підприємством лежать процеси обробки інформації керівниками, які приймають рішення, та економічне обґрунтування їх професіоналами-економістами. Причому входом для цих процесів, на їхню справедливу думку, є знову ж таки інформація про зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства, а виходом – планово-контрольна або регламентуюча інформація.

О. Дейнега в свою чергу акцентує увагу на тому, що інформація виступає ключовим виробничим ресурсом підприємства, котрий забезпечує інтеграцію та ефективне управління іншими видами ресурсів, відзначаючи, що «економічна система підприємства являє собою складну інтеграційну сукупність просторово розміщених елементів, розвиток яких можливий лише за умови оптимального поєднання різних видів виробничих факторів, у тому числі і інформаційних, що забезпечують ефективне управління споживанням інших їх видів. Будь-яка економічна система може функціонувати та розвиватися тільки в тому випадку, якщо в ній постійно циркулює відповідний об'єм інформації» [10, с. 112].

Вивчення думок різних науковців, а також врахування сучасної специфіки розвитку вітчизняної і світової економік, дає можливість сформувати власне визначення, що розкриває суть інформації в економічній діяльності підприємства. Інформація – це стратегічний нематеріальний ресурс, що охоплює певну кількість корисних для менеджменту підприємства даних про його внутрішні процеси та зовнішнє середовище, котрі в умовах підвищених ризиків діяльності забезпечують прийняття ефективних управлінських рішень, формування конкурентних переваг та стійкості підприємства.

Заслуговує на увагу теорія асиметричної інформації, що була розроблена американськими вченими Дж. А. Акерлофом, М. Спенсом, Дж. Стігліцом. Її зміст розкривається через твердження, що ринкова економіка функціонує за умов асиметричної інформації, тобто у реальній економіці інформація, на основі якої приймаються рішення, є складною і багатогранною, доступність до інформації різна, що зменшує мотивацію підприємців до максимізації прибутку [21]. Це твердження є більш характерним для ринків, що розвиваються. Зокрема під цю категорію підходить і ринки України, територія якої охоплена інтенсивними військовими діями. Постійний обстріл території України рф формує високий рівень невизначеності діяльності підприємств, підприємницька діяльність стає більш ризиковою, через руйнування інфраструктури збільшуються інформаційні розриви між партнерами. Окрім того інформаційне середовище є суттєво викривленим через інтенсивну дезінформацію та пропаганду. Таким чином, війна посилює асиметрію ринкової інформації. Для усунення негативних проявів цього явища необхідно посилювати прозорість (відкритість, зрозумілість) діяльності державних, громадських та комерційних організацій, цифровізацію бізнес-процесів і міжнародний нагляд.

Враховуючи зростаючу цінність інформації в діяльності підприємства, особливо в еру діджиталізації та глобалізації економіки, для забезпечення стабільного функціонування підприємства вся важлива інформація (конфіденційна та, особливо, таємна) повинна бути надійно захищена. Будь-

який несанкціонований доступ до життєво важливої інформації підприємства може завдати збитків його діяльності у вигляді втрати конкурентних переваг на ринку, репутації, ключових працівників підприємства тощо, що в кінцевому підсумку може призвести до значних збитків і навіть банкрутства підприємства. Саме тому, описуючи термін «інформаційна безпека» багато науковців акцентують свою увагу виключно на захист інформації. Проте такий підхід більш характерний для технічних систем, де інформація є фізичним об'єктом та кількісною мірою зниження невизначеності.

Якщо розглядати економічні системи, то в них кількість інформації не завжди визначає її якість. Кількісний показник інформації в економічних системах прийнято називати її повнотою і в умовах динамічного ринкового середовища цей показник за вагомістю часто переважає інший – своєчасність інформації. Своєчасна хоча і неповна інформація у більшості випадків є більш цінною, ніж повна, проте не своєчасна. Відповідно, в економічних системах інформаційна безпека не завжди обмежується функціоналом захисту інформації. Науковці враховують також і такі складові інформаційної безпеки як захист інтересів особи, суспільства і держави, задоволення інформаційних потреб користувачів інформації, забезпечення цінностей та цілей розвитку підприємства, досягнення інформаційного розвитку підприємства (табл. 2).

Таблиця 2

Встановлення суті дефініції «інформаційна безпека»

Автор, -и	Суть поняття	Ключовий акцент
1	2	3
Класичний підхід (CIA-тріада), орієнтований на конфіденційність, цілісність та доступність		
Й. Фрулінгер [2]	процеси та методики, розроблені та впроваджені для захисту друкованої, електронної або будь-якої іншої форми конфіденційної, приватної та чутливої інформації або даних від несанкціонованого доступу, використання, зловживання, розголошення, знищення, модифікації або порушення;	захист інформації.
Дж. Голдсворт, М. Косінські [3]	захист важливої інформації від несанкціонованого доступу, розголошення, використання, зміни або порушення. Вона допомагає забезпечити доступність конфіденційних даних організації для уповноважених користувачів, збереження їх конфіденційності та цілісності;	захист інформації.
О. Захаров [9]	стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави, при якому зводиться до мінімуму заподіяння шкоди через неповноту, несвоєчасність і недостовірність інформації, через негативний інформаційний вплив, негативні наслідки функціонування інформаційних технологій, а також через несанкціоноване поширення інформації;	захист інтересів особи, суспільства і держави.
О. Архипов, Є. Архипова [1]	поточний стан захищеності об'єкта від інформаційних загроз, який визначається рівнем шкоди, що може бути заподіяна існуванню, функціонуванню чи діяльності об'єкта в разі реалізації цих загроз через: а) використання неповної, несвоєчасної і недостовірної інформації; б) здійснення негативного інформаційного впливу; в) протиправного застосування інформаційних технологій; г) несанкціонованого розповсюдження і використання інформації, порушення її цілісності, конфіденційності та доступності;	захист інформації
Ресурсно-функціональний (захист ресурсів, інтелектуальної власності)		
В. Гнатенко [22]	стан інформаційного середовища, що забезпечує задоволення інформаційних потреб суб'єктів інформаційних відносин, безпеку інформації і захист суб'єктів від негативної інформаційної дії;	захист інформації та задоволення інформаційних потреб.
Д. Піпкін [23]	процес захисту інтелектуальної власності організації	
Ціннісно-орієнтований підхід (безпека як гарант цілей розвитку)		
М. Шевчук [4]	стійкий стан інформаційної сфери, що забезпечує її цілісність і захищеність об'єктів за наявності негативних внутрішніх і зовнішніх впливів, заснований на усвідомленні людиною своїх цінностей, потреб і цілей розвитку;	цінності та цілі розвитку.

Продовження таблиці 2

1	2	3
А. Нашинець-Наумова [5]	стан захищеності національних інтересів України в інформаційній сфері, що визначається сукупністю збалансованих інтересів особистості, суспільства і держави... є складовим компонентом загальної проблеми інформаційного забезпечення людини, держави і суспільства;	стан захищеності.
В. Петрик, М. Галамба [6]	стан захищеності особи, суспільства і держави, при якому досягається інформаційний розвиток, технічний, інтелектуальний, соціально-політичний, морально-етичний, за якого сторонні інформаційні впливи не завдають їм суттєвої шкоди;	стан, при якому досягається інформаційний розвиток.

Джерело: власне узагальнення

Науковці розглядають поняття інформаційної безпеки стосовно національних інтересів держави, суспільства, окремих громадян та підприємств. У більшості випадку до терміну «інформаційна безпека» застосовується технічний підхід, описаний як тріада ЦРУ, що вважається фундаментальною моделлю інформаційної безпеки та складається із трьох основних принципів: конфіденційності, цілісності та доступності – CIA (англ. Confidentiality, Integrity, Availability) (рис. 1).

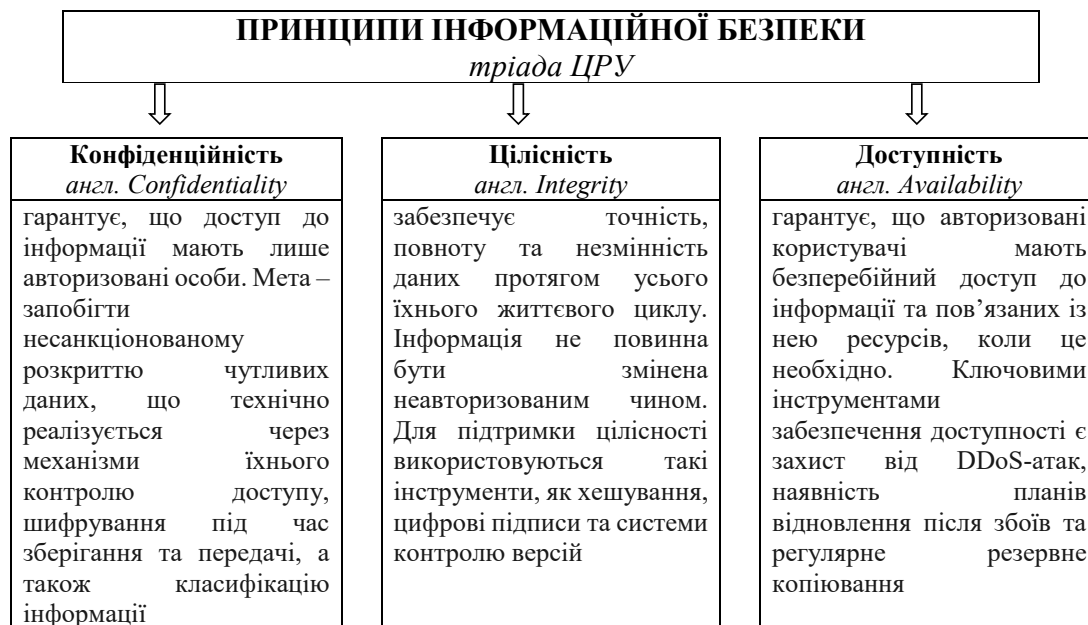

Рис. 1. Принципи інформаційної безпеки

Джерело: власне напрацювання на підставі [24]

У роботі [25] зазначено, що організації малого та середнього бізнесу дедалі більше залежать від інформаційних систем, що робить їх уразливими до витоку даних унаслідок кібератак і комп'ютерних вірусів, втрати даних через людський чинник або збоїв у роботі носіїв інформації. Згідно з [25], наслідками реалізації ризиків у сфері інформаційної безпеки для підприємств малого та середнього бізнесу є припинення або уповільнення бізнес-процесів, втрата конкурентної переваги, збиток для бренду та втрата репутації, судові розгляди та позови. Окрім того, збиток підприємства може полягати у втраті клієнтів та прибутку, зниженні вартості бізнесу, витрат на усунення наслідків, штрафи та санкції регулюючих органів. Тому для організацій та підприємств малого та середнього бізнесу проблеми оцінювання та управління ризиками інформаційної безпеки з кожним днем стають дедалі актуальнішими.

Перевагами організації ефективної інформаційної безпеки на підприємстві можуть бути: безперервність бізнесу, відповідність, економія коштів, більша ефективність, захист репутації, зниження ризику [3].

С. Кавун та інші справедливо відзначили зміну парадигми безпеки підприємства: від адміністративно-командної моделі до сучасної ринково-орієнтованої, децентралізованої системи управління ризиками і захистом інформації, зазначивши, що «у централізованій економіці економічна та інформаційна безпека підприємства забезпечувалася вертикально побудованими методами керування, які стали неприйнятними в умовах ринкової економіки» [26]. Це підтверджує, що сучасні комерційні підприємства більше не захищені державою і повинні самі формувати системи інформаційної та економічної безпеки.

Інформація в економічних системах виконує більше функцій, має більше особливостей і характеристик, сприяє вирішенню більшої кількості завдань, ніж, наприклад, у біологічних або технічних. Інформація дозволяє оцінити доцільність відкриття бізнесу, організовувати та оцінювати ефективність його поточної діяльності, коректувати і адаптувати її відповідно до вимог стохастичного середовища, оцінювати перспективи тощо [10, с. 111]. Відповідно такий підхід пояснює, чому інформаційна безпека підприємства є ключовою передумовою формування його економічної безпеки. Економічна безпека традиційно розглядається як стан захищеності підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує ефективне використання ресурсів, фінансову стійкість та здатність до розвитку у довгостроковій перспективі. Водночас інформаційна безпека визначається як стан захищеності інформаційних ресурсів і систем підприємства, що гарантує їхню цілісність, конфіденційність і доступність для користувачів.

На практичному рівні цей взаємозв'язок проявляється у кількох вимірах. По-перше, захист фінансово-економічних даних забезпечує стабільність грошових потоків і контроль за витратами, що є основою фінансової безпеки. По-друге, охорона комерційної таємниці та інтелектуальної власності дозволяє уникнути недобросовісної конкуренції та зберегти ринкові позиції. По-третє, інформаційна безпека у сфері логістики та виробництва запобігає зривам у постачаннях, що напряду впливає на виробничу стійкість підприємства. Нарешті, прозора та захищена інформаційна політика сприяє підвищенню довіри з боку партнерів, інвесторів та клієнтів, що також укріплює економічну безпеку.

Висновки. Інформаційна та економічна безпека підприємства перебувають у тісному взаємозв'язку, оскільки реалізація ефективної економічної діяльності сучасних підприємств неможлива без постійного збору, обробки та використання інформації. Ключовим елементом взаємозалежності цих двох категорій є той факт, що управлінські рішення в економіці ґрунтуються на інформації. Будь-яке спотворення, втрата чи несанкціоноване розкриття життєво важливої інформації призводить до зростання ризику помилкових рішень, втрати фінансових ресурсів, руйнування ділової репутації та послаблення конкурентних позицій підприємства. Таким чином, загрози інформаційній безпеці автоматично трансформуються у загрози економічній безпеці.

Отже, інформаційна безпека виступає базовою складовою економічної безпеки підприємства. Вона забезпечує не лише технічний захист даних, а й формує умови для прийняття ефективних управлінських рішень, контролю за ресурсами та стратегічної стійкості організації. У сучасних умовах цифровізації, глобалізації та зростання кіберзагроз цей взаємозв'язок набуває особливої актуальності, адже економічна безпека підприємства без надійного захисту інформаційних ресурсів є неможливою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Архипов О. Є., Архипова Є. О. Особливості розуміння понять «інформаційна безпека» та «безпека інформації». *Інформаційні технології та безпека: основи забезпечення інформаційної безпеки (ІТБ-2014)*: мат. XIV міжн. науково-практ. конф. К.: ІПІ НАН України, 2014. С. 18-30. URL: <https://surli.li/iwvrfj> (дата звернення: 09.08.2025).
2. Fruhlinger J. What is information security? Definition, principles, and jobs. URL: <https://surli.cc/srgnal> (дата звернення: 09.08.2025).
3. Holdsworth J., Kosinski M. What is information security (InfoSec)? URL: <https://surli.cc/drvtoy> (дата звернення: 09.08.2025).
4. Шевчук М. О. До питання генези поняття інформаційної безпеки як складової національної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2023. Вип. 78. Ч. 2. URL: <https://surli.li/uwpdnp> (дата звернення: 09.08.2025).
5. Нашинець-Наумова А.Ю. Інформаційна безпека: питання правового регулювання: монографія. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 168 с.
6. Петрик В. М., Галамба М. В. Інформаційна безпека України: поняття, сутність та загрози. *Юридичний журнал*. 2006. № 11. С. 49–52.
7. Мельник Л. Г. Інформаційна економіка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 288 с.
8. Гнатенко В. Інформаційно-економічна безпека як фактор стабільного розвитку держави. *Публічне урядування*. 2020. № 5 (25). С. 63–74.

9. Захаров О. І. Інформаційне забезпечення управління системою економічної безпеки підприємства. URL: <https://surl.li/ugslvh>
10. Дейнега О. В. Сучасні моделі інтеграції інформаційних потоків підприємств у ланцюгах поставок. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. Вип. 24 (1). С. 111–115.
11. Дейнега О. Маркетингова концепція формування продуктоорієнтованого інформаційного забезпечення підприємства: монографія. Рівне: вид. О. Зень, 2017. 291 с.
12. Ілляшенко С. М., Баскакова М. Ю. Маркетингові дослідження : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 192 с.
13. Крикавський Є. В., Дейнега О. В., Дейнега І. О., Шелюк Л. О., Кратт О. А., Патора Р. Маркетингова інформація: підручник. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2014. 416 с.
14. Черненко О. В. Маркетингова інформація в управлінні підприємством. *Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ»*. 2017. № 14. С. 369–374. URL: <https://surl.li/wyfqkh> (дата звернення: 09.08.2025).
15. Shannon C. E., Weaver W. A Mathematical Theory of Communication, 1948. URL: <https://surl.lu/wpjdw0> (дата звернення: 09.08.2025)
16. Machlup F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States. Princeton University Press, 1962. URL: <https://surl.li/yihpid> (дата звернення: 09.08.2025).
17. Горовий Д. А., Поясник П. Г. Аналіз та визначення поняття «економічна інформація». *Економічний аналіз*. 2014. Т. 16. № 2. С. 41–45.
18. Ніколаєв І. В. Інформаційні системи в логістичному менеджменті : навч. посіб. Кропивницький : Вид. ЦНТУ, 2018. 232 с.
19. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
20. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / Н. М. Євдокимова, Л. П. Батенко, В. А. Верба та ін.; за заг. ред. Н. М. Євдокимової. Київ : КНЕУ, 2011. 327 с.
21. Markets with Asymmetric Information. Information for the Public. The Nobel Prizes. URL: <https://surli.cc/wdreth> (дата звернення: 09.08.2025).
22. Гнатенко В. Інформаційно-економічна безпека як фактор стабільного розвитку держави. *Публічне урядування*. 2020. № 5 (25). С. 63–74.
23. Pipkin D. L. Information Security: Protecting the Global Enterprise: 1st (first) Edition. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall PTR, 2000. 364 p.
24. ISO/IEC 27002 Information security, cybersecurity and privacy protection – Information security controls. URL: <https://surl.li/qyzalg> (дата звернення: 09.08.2025).
25. Віннікова І. І., Марчук С. В. Кібер-ризик як один із видів сучасних ризиків у діяльності малого та середнього бізнесу та управління ними. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 5 (16). С. 110–114.
26. Кавун С. В., Носов В. В., Манжай О. В. Інформаційна безпека: навч. посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. 352 с. URL: <https://surl.lu/ialypk> (дата звернення: 09.08.2025).

REFERENCES:

1. Arkhypov, O. Ye., Arkhypova, Ye. O. (2014) Osoblyvosti rozuminnya ponyat' "informatsiyina bezpeka" ta "bezpeka informatsiyi" [Peculiarities of understanding the concepts of "information security" and "information security"]. *Informatsiyini tekhnolohiyi i bezpeka: osnovy zabezpechennya informatsiyinoyi bezpeky (ITB-2014): mat. KHIV mizhn. naukovo-prakt. konf. K.: IPRI NAN Ukrainy*. pp. 18–30. Available at: <https://surl.li/iwvrfj> (accessed August 9, 2025).
2. Fruhlinger J. What is information security? Definition, principles, and jobs. Available at: <https://surli.cc/srgnal> (accessed August 9, 2025).
3. Holdsworth J., Kosinski M. What is information security (InfoSec)? Available at: <https://surli.cc/drvtoy> (accessed August 9, 2025).
4. Shevchuk, M. O. (2023) Do pytannya henezy ponyattya informatsiyinoyi bezpeky yak skladovoyi natsional'noyi bezpeky [On the question of the genesis of the concept of information security as a component of national security]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya PRAVO*. Vyp. 78. CH. 2. Available at: <https://surl.li/uwppdn> (accessed August 9, 2025).
5. Nashynets'-Naumova, A.YU. (2017) Informatsiyina bezpeka: pytannya pravovoho rehulyuvannya [Information Security: Issues of Legal Regulation]. Kyiv: Vydavnychyy dim "Hel'vetyka". (in Ukrainian)
6. Petryk, V. M., Halamba, M. V. (2006) Informatsiyina bezpeka Ukrainy: ponyattya, sutnist' ta zahrozy [Information security of Ukraine: concept, essence and threats]. *Yurydychnyy zhurnal*. № 11. pp. 49–52.
7. Mel'nik, L. G. (2003) Informatsiyina ekonomika [Information Economy]. Sumy: ITD "Universitetska knyga".
8. Hnatenko, V. (2020) Informatsiyino-ekonomichna bezpeka yak faktor stabil'noho rozvytku derzhavy [Information and economic security as a factor of stable development of the state]. *Publichne uradyuvannya*. № 5 (25). pp. 63–74.
9. Zakharov, O. I. Informatsiyne zabezpechennya upravlinnya systemoyu ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva [Information support for the management of the economic security system of an enterprise]. Available at: <https://surl.li/ugslvh> (accessed August 9, 2025).

10. Deineha, O. V. (2017) Suchasni modeli intehtatsiyi informatsiynykh potokiv pidpryyemstv u lantsyuhakh postavok [Modern models of integration of information flows of enterprises in supply chains]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Vyp. 24 (1). pp. 111–115.
11. Deineha, O. (2017) Marketynhova kontseptsiya formuvannya produktooriyentovanoho informatsiynoho zabezpechennya pidpryyemstva [Marketing concept of forming product-oriented information support of the enterprise]. Rivne: vyd. O. Zen'. (in Ukrainian)
12. Ilyashenko, S. M., Baskakova, M. YU. (2006) Marketynhovi doslidzhennya [Marketing research]. K. : Tsentr navchal'noyi literatury. (in Ukrainian)
13. Krykav's'kyi, Ye. V., Deineha, O. V., Deineha, I. O., Shelyuk, L. O., Kratt, O. A., Patora, R. (2014) Marketynhova informatsiya [Marketing information]. L'viv: NU "L'viv's'ka politekhnika". (in Ukrainian)
14. Chernenko, O. V. (2017) Marketynhova informatsiya v upravlinni pidpryyemstvom [Marketing information in enterprise management]. *Ekonomichnyy visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "KPI"*. № 14. pp. 369–374. Available at: <https://surl.li/wyfqkh> (accessed August 9, 2025).
15. Shannon, C. E., Weaver, W. A (1948) Mathematical Theory of Communication. Available at: <https://surl.li/wpjdw> (accessed August 9, 2025).
16. Machlup, F. (1962) The Production and Distribution of Knowledge in the United States. Princeton University Press. Available at: <https://surl.li/yihpid> (accessed August 9, 2025)..
17. Horovyy, D. A., Poyasnyk, P. H. (2014) Analiz ta vyznachennya ponyattya "ekonomichna informatsiya" [Analysis and definition of the concept of "economic information"]. *Ekonomichnyy analiz*. T. 16. № 2. pp. 41–45.
18. Nikolayev, I.V. (2018) Informatsiyni systemy v lohistychnomu menedzhmenti [Information systems in logistics management]. Kropyvnyts'kyi : Vyd. TSNTU. (in Ukrainian)
19. Verlanov, Yu. Yu. (2021) Finansovyy menedzhment [Financial management]. Mykolayiv : Vyd-vo CHNU im. Petra Mohyly. (in Ukrainian)
20. Yevdokymova, N. M., Batenko, L. P., Verba, V. A. (2011) Ekonomichne upravlinnya pidpryyemstvom [Economic management of an enterprise]. In N. M. Yevdokymovoyi (Eds.). Kyiv : KNEU. (in Ukrainian)
21. Markets with Asymmetric Information. Information for the Public. The Nobel Prizes. Available at: <https://surl.li/cc/wdreh> (accessed August 9, 2025).
22. Hnatenko, V. (2020) Informatsiyno-ekonomichna bezpeka yak faktor stabil'noho rozvytku derzhavy [Information and economic security as a factor of stable development of the state]. *Publichne uryaduvannya*. № 5 (25). pp. 63–74.
23. Pipkin D. L. (2000). Information Security: Protecting the Global Enterprise: 1st (first) Edition. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall PTR. 364 p.
24. ISO/IEC 27002 Information security, cybersecurity and privacy protection – Information security controls. Available at: <https://surl.li/qyzalg> (accessed August 9, 2025).
25. Vinnikova, I. I., Marchuk, S. V. (2018) Kiber-ryzyky yak odyin iz vydiv suchasnykh ryzykiv u diyal'nosti maloho ta seredn'oho biznesu ta upravlinnya nymy [Cyber risks as one of the types of modern risks in the activities of small and medium-sized businesses and their management]. *Skhidna Yevropa: Ekonomika, biznes ta upravlinnya*. 2018. Vyp. 5 (16). pp. 110–114.
26. Kavun, S. V., Nosov, V. V., Manzhay, O. V. (2008) Informatsiyna bezpeka [Information security]. Kharkiv: Vyd. KHNEU, Available at: <https://surl.li/ialypk> (accessed August 9, 2025). (in Ukrainian)

УДК 330.3:658

JEL M21

Дейнега Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу і логістики, Національний університет «Львівська політехніка». **Пиртко Михайло Сергійович**, доктор філософії, АТ «ЗНВКІФ «ХАРРІКЕЙН»». **Актуалізація інформації як елемента економічної безпеки підприємства.**

У статті описано ретроспективний розвиток поняття «інформація» та трансформаційні перетворення щодо розуміння її змісту у науковому обігу. Ідентифіковано роль інформації для забезпечення функціонування економічних систем у сучасних умовах господарювання підприємств. Конкретизовано роль інформації в економічній діяльності підприємств. Адаптовано концепт теорії асиметричної інформації до функціонування вітчизняних ринків. Встановлено пріоритетність своєчасності інформації у визначенні цінності економічної інформації на противагу технічній. Ідентифіковано сутність поняття «інформаційна безпека» та встановлено, що воно може застосовуватись по відношенню до держави, суспільства, окремих громадян та підприємств. Визначено, що інформаційна безпека підприємства корелює із його економічною безпекою, оскільки будь-які управлінські рішення в економічній діяльності підприємств ґрунтуються на інформації, отже їхня результативність буде напряму залежати від якості інформації, на підставі якої вони були попередньо ухвалені.

Ключові слова: інформація, ентропія, якість інформації, економічна діяльність підприємства, інформаційна безпека, економічна безпека.

УДК 330.3:658

JEL M21

Inna Deineha, Doctor of Economics, Professor of Marketing and Logistics, Lviv Polytechnic National University. **Mykhailo Pyrtko**, Doctor of Philosophy, JSC "CNDVCIF "HARRYKAYN". **Updating information as an element of economic security for enterprises.**

The article describes the retrospective development of the concept of «information» and transformational changes in understanding its meaning in scientific discourse. The role of information in ensuring the functioning of economic systems is identified, which consists in its use as a resource for enterprise management, a strategic basis for an innovative economy, a factor in marketing and competitiveness, and a resource element for enterprise development. It has been established that in the current economic conditions, information is a basic resource for enterprises, ensuring the effective management of other types of production resources. The role of information in the economic activity of enterprises is specified, in particular as a strategic intangible resource that covers a certain amount of data useful for enterprise management about its internal processes and external environment, which, in conditions of increased risks of activity, ensure effective management decisions, the formation of competitive advantages, and the stability of the enterprise. The concept of asymmetric information theory has been adapted to the functioning of domestic markets. It has been determined that information asymmetry in Ukrainian markets is exacerbated by military actions, in particular by provoking a high level of uncertainty in business activities, entrepreneurial risk, increasing information gaps between partners, and distorting the information environment through intensive disinformation and propaganda. The priority of timeliness of information in determining the value of economic information as opposed to technical information has been established. The essence of the concept of «information security» has been identified and it has been established that it can be applied to the state, society, individual citizens, and enterprises. It has been determined that the information security of an enterprise strongly correlates with its economic security, since any management decisions in the economic activities of enterprises are based on information; their qualitative characteristics and effectiveness will directly depend on the quality of the information on the basis of which they were previously adopted.

Key words: information, entropy, information quality, economic activity of an enterprise, information security, economic security.